

PÁRNÁÁ KAASTÂ

Vuálá 12-ihásâš pärni puáhtá leđe kirho jeessân, jis kuittâg-uv nubbe suu huolâtteijein lii kirho jeessân já jis párnáá jeessânuođâst lii sooppum teikâ meridum oskoldâhrijjâvuodâlaavâ 3 § miel. (KL 3:1) Párnáá oskoldâhlâš statusist meridává suu vaanhimkyevtis oovtâst. Jis huolâtteijeeh iává kuittâg párnáá šoddâm maŋa soovâ párnáá oskoldâhlii statusist, puáhtá párnáá huolâtteijen tuáimee enni ive siste párnáá šoddâmist ohtuu meridiđ párnáá labdemist oskoldâhlii siärvádâhân. Jis tuámustovli lii párnáá huolâtmist já uáinimvuoigâdnuođâst adelum laavâ 361/ 1983 9 §:n 3 moomeent vuáduld meridâm toimâi jyehimist párnáá huolâtteijei kooskâst nubenáál, nuáv-dittuvvoo kuittâg tuámustoovli miärádâs. (Oskoldâhrijjâvuodâlaahâ 3 §). 12 – 14 -ihásii pärni kästimân tarbâšuvvoo suu jieijâs adelem kirjálâš lope. (Oskorijjâv. laahâ 3 §.)

Kästittettee párnáást kalgeh leđe kuittâg kyehti faddâr, kiäh lává konfirmistum evangelâš-luuteerlii osko tubdâsteijee kirho jesâneh. Tai lasseen faadârin puáhtá leđe olmooš, kote kulá eres evengelâš-luuteerlâš kirho toimâtem kaastâ tuhhiitteijee ristâlâš kiirkon teikâ oskoldâhlâš siärvádâhân. Ucemustáá kyehti faddâr teikâ eres tuođâsteijee kolgâv leđe miel di kaastâtoimättâsâst. (Kirkko-oornig 2: 17) Eres ristâlâš teikâ oskoldâhlâš siärvâduv jesânist lii vuoigâdnuotâ toimâđ faadârin, jis kirholâščuákkim lii tuhhiittâm tain kirhoin teikâ oskoldâhlâš siärvâduvváin tohum sopâmuš ääšist. (Kirkko-oornig vuosmuu lovo 4 § 2 mom.).

Pappâ kalga puorijn aigijn ovdil kaastâ väldiđ ohtâvuodâ kästittettee pááikán. Talle sun savâstâl vanhimiŋijn kaastâ merhâšumeest já suápá keevâtlijn toimâin. Pappâ kalga savâstállâđ meiddei noomâst, mii adeluvvoo páárnázân tondiet ko servikodde kalga selvâttiđ noomâ laavâmiäldásâšvuodâ já toimâttiđ tiäđu noomâst ájättâlhánnáá aalmugtiätuoornigân registreerim várás. (Nommâ-laahâ 32 a § 2. mom.)

Kaastâ toimâttuvvoo kirhoost, päähist teikâ eres saajeest tađe miel ko pappâ já kästittettee vanhimeh tast suápih (Kirkko-oornig 2: 16).

Kaastâčääci liäškoo ciärkán ovdil toimättâs älgim teikâ ovdiláhháá kaastâ-pákkum (11).

Jis servikoddeest kiävttoo pessijâškiintâl, tom puáhtá cokkiittiđ kaastâ-toimättâsâst meiddei pessijâšääigi ulguupeln, ij kuittâg västuääigi (kunnâ-koskoho rääjist).

Muusik valjiimist kalga väldiđ vuotân toimättâs immeelpalvâlusluándu.

Kaastâ puáhtá merkkiđ vihkâm- teikâ peerâráámättân.

I Laidiittâs

---

1. Salmâ

---

2. Álgusivnádâs

Sivnádâs já vuárutiervâttâs puáhtá lávluđ teikâ luuhâđ.

Sivnádâs

P Eeji já + Alge já Pase Jiegâ noomân.

S Aamen, aamen, aamen.

Vuárutiervâttâs

P Hiärrá liävus tiigijn.

S Nuuvt še liävus sun tuu-uv jieggáin.

3. Laidiittâssäänih

Laidiittâssaaniđ puáhtá ráhtid meiddei rijjáht. Pappâ ráhtá laidiittâssaaniđ jieš teikâ kiävttá čuávuvâš molsâiävtuid.

P Rähis ristâliih. Immeel lii adelâm tunnui, NN já NN, taam párnáá. Kristus pákkum miel leppee puáhtám suu pase kaastân. Tast Immeel koččo suu noomâ miel jieijâs uámmín já skenkkee piäluštâs.

TEIKÁ

P Kaastâjuuhlán čokkânâm servikodde. Jeesus kočoi kuvlâsis párnáid já sivnedij sii. Mii Lonesteijee váldá pase kaastâst ohtâvuotâsis taam párnáá já skenkkee sunjin avalii eellim. Jeesus lii lopeđâm: ”Tom, kote muu kuuvl puátá, mun jiem vyejeet meddâl.” (Joh. 6:37)

TEIKÄ

P Rähis ristâliih. Tot, kote áigu siisâ olmij vâldikoodán, kalga šoddâđ uddâsist čääsist já Jiegâst. Mii Hiärrá Jeesus Kristus lii jieš asättâm mijjân pase kaastâ uddâ eellim merkkân já seilân. Kaastâst mij putestup suddoost já kârvudâttup uddâ elimân. Jeesus iätä: ”Mun lam puättám adelid eellim, valjaas eellim. (Joh. 10:10)

4. Psalmâ

Puáhtá kevttiđ meiddei kirkkoive äigipuudâ miäldásijd teikâ eres psalmâid.

Psaalmâ puáhtá lávlud teikâ luuhâđ. Ton aalgâst já loopâst puáhtá lede antifoni.

Psaalmân labdoo Uccâ kunnee. Ton saajeest puáhtá kevttiđ salmâveerstâ: Anaraš salmâkirje 60:8. Uccâ kunnee kuáđdoo meddâl västuääigi, 5. västuääigi pasepeeivi rääjist.

Antifoni

Puáttiđ já keččâđ Immeel pargoid.

Sun lii toohâm mijjân stuorrâ tavoid.

Ps. 66: 5

Psalmâ

Illood, cennâm! Pajediđ ávučuárvum Hiärán!

Palvâlid suu ilodin,

puáttiđ suu oovdân ávudin.

Tiettiđ, et Hiärrá lii Immeel.

Sun lii mii sivnedâm, já suu mij lep,

suu aalmug, suu kuáttum saavzah.

Puáttiđ suu äidiuvssáid kiijten,

suu ovdâšiljoid alestâs láávlun.

Kijtted suu, alestiđ suu noomâ.

Pyeri lii Hiärrá!

Avalávt pištá suu ármu,
 suu oskolâšvuotâ puolvâst puolvân.

Ps. 100

TEIKÂ

Mun pajedâm kejâstuvân varij kuuvl.

Kost finniččim iše?

Mun uážum iše Hiärást,
 sust, kote lii sivnedâm alme já eennâm.

Hiärrá ij adde juálgád suáibud,
 vaibâhánnáá sun varjâl.

Ij sun vaaibâ, ij sun uádi,
 sun lii Israel torvo.

Sun lii syeijejejee suoivâ, sun lii vahtâd,
 sun ij kaaidâ paldâstâd.

Peiviv ij piäiváš vahâgit tuu
 ige mánudáá čuovâ iho.

Hiärrá varjâl tuu puoh paast,
 sun suoijâl ubâ elimâd.

Hiärrá varjâl puoh lavhijdâd,
 vyelgimâd já puátimâd tääl já ain.

Ps. 121

TEIKÂ

Hiärrá, tun lah sivnedâm muu siskelâš mielđ,
 iännám kuáhtust lah muu ráhtám.

Mun lam iimâš, sturrâ iimâš, já kiijtám tuu tast.

Imâšliih láá tuu tavoh, mun tiädám tom.

Mun lam uážžum háámmán uáinimettumist,
 náállán tego kienŋâlist eennâm vyelni,
 mut tust ij ucemuskin táhtán lah syeleest.

Tuu čalmeh oinii muu jo idostân,
kirjásâd lii puoh čaallum.

Ovdilgo lijjim iällám oovtâgin peeivi,
lijjii puohah muu peeivih jo sivnedum.

Ps. 139: 13–16

Uccâ kunnee

Kunnee Iäčán já Aalgan
já Pase Jiegân,
tego lâi aalgâst, tääl lii já ain,
avalâšvuodâst avalâšvuotân. Amen.

Antifoni kiärdoo

5. Koččâmušah teikâ avžum

MOLSÄIÄHTU A

Koččâmušah

P Vanhimeh, mon noomâ leppee adelâm páárnážâd?

Vástádâs:

NN (ovdânoomah).

P Vanhimeh, táttuvettee-uv, et tunnuu páárnáš kástoo taan ooskon?

Vástádâs:

Táátum.

P Vanhimeh já faddâreh, táttuvetted-uv oovtâst servikuddijn huolâttid tast, et sun uážžu ristâlii pajassoddâdem?

Vástádâs:

Táátum.

TEIKÂ

P Tuoi, vanhimeh, leppee adelâm páárnážâd noomâ NN (ovdânoomah). Táttuvettee-uv, et tunnuu páárnáš kástoo taan ooskon?

Vástádâs:

Táátum.

P Vanhimeh já faddâreh, pase kaastâ viälvut tii oovtâst servikuddijn huolâttid suu ristâlii pajasšoddâdmist.

Vástádâs:

Táátum.

MOLSÂIÄHTU B

Avžum

P Tuoi, vanhimeh, leppee adelâm páárnážâd noomâ NN (ovdânoomah). Onne sun kástoo taan ooskon. Vanhimeh já faddâreh, pase kaastâ viälvut tii oovtâst servikuddijn huolâttid suu ristâlii pajasšoddâdmist.

6. Riistâmerkkâ**MOLSÂIÄHTU A**

Pappâ taha riistâmeerhâ párnáá káálun já raadan já ciälkká:

Väöldi pase riistâmeerhâ kállusâd + já raddasâd + tuodâštussân tast, et riistânnävlejum Jeesus Kristus lii tuu lonestâm já kočcom máttáättâspärninin.

Pappâ juátká:

Ármugâs Immeel lii Algees Jeesus Kristus peht piästám tuu sudo, jäämmim já paa väöldist. Adelus sun tunjin vyeimi jäämmid meddâl suddoost já eellid Kristusân.

MOLSÄIÄHTU B

Pappâ ciälkká:

Ármugâs Immeel. Tun ovttuu piäluštah puoh paast. Luovâsmit NN (ovdânoomah) sevŋâdvuodâ vääldist. Čäáli suu noomâ eellim kiirján já laidii suu čuovâstâd.

Pappâ taha riistâmeerhâ pärnáá káálun já raadan já ciälkká:

Vääldi pase riistâmeerhâ kállusâd + já raddasâd + tuodâštussân tast, et riistânnävlejum Jeesus Kristus lii tuu lonestâm já koččom máttáättâspärninis.

7. Rukkoos

Rukkoosavžuuttâs, rukkoos já servikode *aamen* puáhtá lávlud teikâ luuhâd. Rukkoosavžuuttâs maŋa puáhtá lede uánihis joskis rukkoos.

P Ruhâdâllup.

1. Puohvâldálâš Immeel.

Kaastâst tun adelah áármud kulgâd mii paijeel.

Kaastâ peht tun luovviih mii
sudo, jäämmim já paa vääldist
já labdah mii Kristusân.

Mij ruhâdâllâp:

Skeŋkkii Pase Jieggâd taan páárnážân,
kote lii sivnájum piäluštâs merháin.

Iššeed suu oskod tunjin,
nuuvt et sun iäláččij pärninâd
já pesáččij ohtii tuu kuuvl.

Kuulâ mii Pestem Jeesus Kristus tiet.

2. Immeel,

mij alestep tuu eellim adalduvâst.

Kaastâst tun skeŋkkiih mijján áármud já rähisvuodâd.

Väaldi meiddei jieijâd uámmiin taam párnáá,
kote lii sivnájum riistâmerháin.

Liävus Algaad Jeesus Kristus sovâttâspargo suu torvo.

Adde Pase Jiegâ aassâd sust,
nuuvt et sun šodâččij oskoost já rähisvuodâst.

Kuulâ mii Jeesus Kristus tiet.

3. Puohváldálâš Immeel.

Kijttep tuu taan páárnážist,
sivnedempargood adalduvâst.

Kijttep puátteevuodâst já tuáivust, mon adelah sunjin.

Kijtto tast, et párnái lii olmij vâldikodde.

Kaastâst tun vááldáh mii jieijâd tiipšon já servikoddád
ohtâvuotân.

Tun laidiih mii Pase Jiegâinâd já sanijnâd.

Adde taam párnáá šoddâd uásálâžžân puohâin piáluštâs
adalduvâin

já iššeed suu šoddâd Jeesus Kristus máttáattâspärnin.

Tuárju suu vuoimijnâd

já varjâl suu oskoost.

Adde suu arbiđ avalii eellim.

Taam ruhâdâllâp Hiärrám Jeesus Kristus noomâst.

4. Ármugâs Immeel, mii almalâš Eeči.

Mij kijttep tuu kaastâ adalduvâst.

Kijttep, et tast poosah suddoid meddâl Jeesus noomân
já Jieggâd šoddâd mii uddâsist.

Mij ruhâdâllâp:

Väaldi taam párnáá pase kaastâst ohtâvuotâsâd.

Suovâ, et sun sudo, jäämmim já sevñâdvuodâ väaldist
luovâsin

palvâličij pärninâd tuu ubâ elimis ääigi.

Adde sunjin ohtii pääihi jieijâd kuvlân almeest.
Kuulâ mii Jeesus Kristus tiet.

5. Immeel, mij kijttep tuu,
et jo eellim aalgâst
adelah pärnáá anon maanġâmudusijd adalduvâid.
Mij ruhâdâllâp:
Káárvut suu Algestâd kaastâ lito putesvuotân já
kirkesvuotân.
Suovâ, et sun opâččij tubdâđ
Pestee jäämmim já pajaspajanem vyeimi,
mii lii mieldi jo kaastâst.
Adde suu palvâlid eellimstis tuu já aldemuidis.
Adde pase enġâlijdâd sättid suu peeivij nuvâdijn
kirkesvuodâ pááikán.
Taam áánnup Algaad Jeesus Kristus noomâst.

6. Almalâš Eeči.
Párnáást tun piejah šoddâđ eellim mii koskâvuotân
já lopeđah toos šoddâm aaigijd.
Mij kijttep tuu taan lopádâsâst já áánnup:
adde tom kyeddiđ pärnáá já suu vanhimijd.
Mij kijttep tuu tast,
et pase kaastâst Algaad skenġkkee sunjin
elimis já áármus.
Iššeed suu turvâstid taan áármun
já šoddâđ pärninâđ jieijâs eellim tievâ miarán.
Taam ruhâdâllâp Jeesus Kristus noomâst.

7. Immeel, Iäččám.
Tun adelah mijjân eellim adaldâhhân.
Kijtto tunjin tast,

et čievah taan párnáá suájásâd já suojalussâd.
 Väaldi suu kaastâ ármuliiton,
 kost Jeesus ráhisvuotâ lii tuodâlâš
 eellim puoh puudâin.
 Sun lii tääl äpitemm já hiäju,
 oro tun suin já kyedi suu solâstâd.
 Čuovvii ubâ suu eellim.
 Kuulâ mii Jeesus Kristus tiet.

S Aamen.

II Säáni

---

8. Ráámmátluuhâm

Lohhoo ohtâ čuávuvâš ráámmátteevstâin. Puáhtá kevtiid meiddei ráámmátteevstâid kirkkoive äigipuudâ miel teikâ eres ráámmátteevstâid. Loopâst lohhoon ain párnái evangelium (Mark 10: 13-16).

Lohhee almoot ráámmátpitá.

Ráámmátluuhâmân puáhtá labdeđ vástádâs (psalmâ, salmâ, laavlâ, čuojânâs-muusik teikâ joskis smietâdem.)

Jes. 43: 1

Näávt iätä Hiärrá, kote tuu sivnedij:
 - Ele poolâ. Mun lam lonestâm tuu.
 Mun lam tuu noomâ miel koččom,
 tun lah muu.

Room. 6: 3–4

Tietivettedhân, et mij puohah Kristusân Jeesusân kastum ulmuuh lep kastum suu jämimân. Näávt mij kaastâst adeluim jämimân já hävdiidum oovtâst suin, nuuvt et mij-uv algáččijm eellid uddâ eellim, tego Kristus Eeji kirkesvuodâ vuoimijn cuvnui jämimist.

Gal. 3: 26–27

Tij puohah lepped Immeel párnááh, ko oskovetted Kristusân Jeesusân. Puohah tij, kiäh lepped Kristusân kastum, lepped kárvuttâm Kristus paijaalsâd. Taha oovtâ, lah-uv juvdálâš vâi kreikkalâš, uárji vâi rijjâ, almai vâi nissoon, tastko Kristusist Jeesusist tij puohah lepped ohtâ.

Tit. 3: 4–5

Ko Immeel, mii piälušteijee, pyerivuotâ já rähisvuotâ ulmui kuáttá poodij uáinusân, sun piäluštij mii, ij hurskes tavoidân tiet, mut päljis áármust. Sun piäluštij mii posâmáin mii putessin, nuuvt et šoodâi uddâsist já Pase Jieggâ udâsmitij mii.

1. Piät. 3: 20–21

Tuše motomeh, puohânissii käävcis, piäluštuvvojii čääsi kyeddim aarkâ peht. Tuon ovdâkove miel tii piälušt tääl kaastâ, ij tondiet et tij tast luovâččijd nyeskis elimist, mut ko Immeel toovâi tiigijn šiev uámitobdo lito.

Mark. 10: 13–16

Jeesus kuuvl puáhtojii párnááh, et sun kuoskâččij sijjân. Máttááttâspárnááh nuttâlii pyehteid, mut ko Jeesus huámášij tom, sun njunádui já eedâi sijjân: ”Tipted párnáid puáttid muu kuuvl, elled eesti sii. Sii sullâsâš lii Immeel vâldikodde. Tuodâi: kote ij vâldi Immeel vâldikode vuástá tego pärni, sun ij tohon peesâ.” Sun vaaldij párnáid askasis, piejâi kiedâs sii oolâ já sivnedij sii.

9. Saahâ

Pappâ sárnu rijjâht teikâ kiävttá juábbáá kuábbáá čuávvuvâš molsâiävtuin. Pappâ puáhtá oovtâst vanhijgijn valjid páárnážân ráámmátcelkkuu, mii kiedâvuššoo säárnist já mii čalloo kaastâtuodâštusân. Kaastâsäárnist kolgâččij väldid vuotân jieškotteev kaastâtilálâšvuodâ ja pyehtid oovdân čuávvuvâš fáádáid:

- eellim adaldâh (sivnedem), Kristus sovâttâspargo (lonástâs), Pase Jiegâ adaldâh (pasottem)
- servikoddeohtâvuotân labdem
- Jeesus servideijen šoddâm já eellim
- ristâlâš pajasšoddâdem vanhij já faddârij pargon

Rähis usteveh. Kaastâjuhleest ilodep uddâ párnáást. Eromâš ilo já kijttos fáddá onne lii tot uáinimettum adaldâh, mon taat páárnâš forgâ uázžu. Kaastâ kulmâohtâsii Immeel noomân skenkkee sunjin ennuu. Immeel váldá suu jieijâs uámmín já ráhtá suin avalii lito. Kastum olmooš uázžu ubâ eellim ääigi turvâstid almalii Eeji rähisvuotân. Kaastâ skenkkee taan páárnážân Kristus piälušteijen já sudoi addâgâsadeleijen. Kristus adalduvâst já suu aldaoromist muštâl vielgis kaastâpiivtâs. Paaval iätä: ”Puohah tij, kiäh lepped Kristusân kastum, lepped kárvuttâm Kristus paijaalsâd” (Gal. 3:27). Kaastâst tuáimá Immeel Pase Jieggâ. Pase Jiegâ vuoimijn taat páárnâš puáhtá šoddâd Kristus máttááttâspärnin já servikode jesânin.

Jeesus ávžoo kaastâpákkumstis kástid já máttááttid. Lii tehálâš, et taan páárnážân muštâluvvo mii osko siskáldâsâst, tondiet ko oskottáa kaastâ stuorrâ adalduvah pääcih kevtihánnáa. Servikodde haalijd išedid tii, NN já NN (vanhij ovdânoomah) ristâlâš šoddâdmist. Oovtâst uuccâp Immeel já šoddâp suu pärnin. Tij, faddâreh, lepped / tuoi, faddâreh, leppee uázžum pargo lede taan párnáa vuorâsolmoošusteveh. Toollâd/tuállee ohtâvuodâ ristpáárnážân já suu perrui. Faddâr eromâš pargon lii ruhâdállâd ristpárnáa peeleeest.

Uccâ umogâš taarbâš jyehi ääšist nubij iše. Sun taarbâš ubâ ääigi rähisvuodâ já tipšom. Eidu täst lii eeni já eeji ilolâš, mut

siämmást ovdâsvástádâslâš pargo. Tuoi leppee Immeel pargo-skipáreh, ko räähistvettee páárnád já anevettee sust huolâ. Argâelimist puátih puudah, moin jieijâs vyeimih já naavcah iä keelijd. Pyehte huolâidâd, iloidâd já pettâšumijdâd Immeel oovdân.

Kaastâ ij lah adaldâh tuše taan páárnázân. Kaastâ addel meiddei tunnui, vanhimeh, noonâ torvo. Uázžuvettee lyettid toos, et taan párnáá eellim ij lahkin tuše tunnuu huollân. Kaastâ tiet mij puohah pyehtip lyettivâžžân aldanid Immeel. Uázžup vuoi-ñâstid suu alda tego páárnáš vuorâsulmuu askeest. Osko kulmâohtâsii Imelân kuáddá mii eellimstân.

TEIKÄ

Rähis usteveh. Immeel lii adelâm tunnui, NN já NN (vanhimij ovdânoomah), stuorrâ adalduv. Taat páárnáš lii uskum tunnui, et hoittááččáid já rähističčáid suu. Tuoi leppee puáhtám suu kaastân já näävt nuávdittâm Jeesus koččom.

Ko mij šoddâp, mist šaddeh suddogâs olmooškode jesâneh. Olmooš ij pyevti piäluštid jieijâs, mut Immeel lii ärmittâm mii já piäluštâm mii addelmáin mijjân Jeesus Kristus Pesten. Vanhimijdis pärnin šoddâm olmooš šadda kaastâst Pase Jiegâ vyeimist uddâsist, tääl Immeel pärnin. Immeel pasa suu putesin já labda suu Kristus já suu servikode ohtâvuotân. Kaastâst mijjân toin naalijn skenkkejuvvo ubâ piäluštâs, eellim já avdâgâsvuotâ. Kaastâ koččo mii piäiválávt eellid Immeel addâgâsaddelmist já palvâlid kyeimi kuáimán. Riistâmerkkâ, mii sárgoo kállusân já raddasân, piso mist. Tot muštoot Jeesus sovättâspargoost já ruokâsmit mii eellid ristâlâžžân taan maailmist. Jeesus Kristus lii lopádâsâs miel miigijn puoh peeivijd maailm loopâ räi. Sun nanosmit mii.

Onne áánnup tunnuu párnáá elimân Immeel sivnádâs já varjâlâs. Immeel váldá suu ármulittosis. Tuoi, vanhimeh, pyehtivettee piäiválávt maccâđ kaastâ lopádâssáid. Ánnoo

Imelist vijsesvuodâ já rähisvuodâ vyeimin perruu elimân. Rähis faddâreh, tij lepped / tuoi leppee kuččum vanhij paaldân anneed huolâ taan páárnážist. Ilodid/ilodee taan ustevvuodâst já varjâlid/varjâlee tom. Ruhâdállâd/ruhâdâllee suu peeleast já laidid/läidejee suu eellid servikode ohtâvuodâst. Immeel sivnedus tii puohâid pargoidâdgijn.

Onne oovtâst ubâ Kristus kirhoin tubdâstep oskom. Puohah kastum ulmuuh kuleh maailmviđosii Immeel perrui, kost pyehtip šoddâd oskoost kulmâohtâsii Imelân.

10. Salmâ

Saalmâ saajeest puáhtá lede eres hiäivulâš muusik.

III Kästim

11. Kaastâpákkum

P Hiärrám Jeesus Kristus lii jieš asâttâm pase kaastâ. Sun eedâi máttááttâspárnáidis: ”Munjin lii adelum puoh väldi almeest já eennâm alne. Moonnâđ tääl já rähtid puoh almugijd muu máttááttâspárnin: kästid sii Eeji já Alge já Pase Jiegâ noomân já máttááttid sii nuávdittid puoh, maid mun lam koččom tii nuávdittid. Já keejâ, mun lam tiigijn jyehi peeivi maailm loopâ räi.” (Matt. 28: 18–20)

TEIKÂ

P Ruhâdállup.

Puohváldálâš já ármugâs Immeel. Aalgâst tun sivnedih alme já eennâm já tuu eellim adelejee jieggâ lihâdij čaasij alne. čääci lii lááhjad, mii piämmá já pajastuálá luomakode. čäcitulveest tun hevâttih sudo mut piäluštih Nooa já suu

perruu. Tánávt adelih mijjân ovdâkove kaastâst. Tun jodettih almugâd Ruopsismeerâ rasta já pestih tom faarao uárjivuodâst. Tuu táatu miel Johannes kaastij Algaad Jeesus Jordan čääsist, já tun voidih suu Pase Jieggáin. Riistâ alne sun kulgâttij ertpelestis voorâ já čääsi já jämimist paijaanmis maņa sun jieš asâttij pase kaastâ edâdijnis máttááttâspárnáidis:

”Munjin lii adelum puoh väldi almeest já eennâm alne. Moonnâd tääl já rähtid puoh almugijd muu máttááttâspärnin: kästid sii Eeji já Alge já Pase Jiegâ noomân já máttááttid sii nuávdittid puoh, maid mun lam koččom tii nuávdittid. Já keejâ, mun lam tiigijn jyehi peeivi maailm loopâ räi.”
(Matt. 28: 18-20)

Algaad pákkumân kulâjâžžân mij áánnup: Keejâ tääl kirhood piälán já leehâ toos kaastâ käldee. Vuolgât Pase Jieggâd šoddâdid uddâ eellim, nuuvt et tot, kote taan áármu käldest hävdivvoo Kristus jämimân, meid suin pajaničij uddâ elimân. Muštottus taat čääci mii kastâstân já ovtâstus tot mii ohtsii iiloost puoh taid mii viljáid já obbijd, kiäh láá kaastâst lobdum Kristus rummâšân. Taam áánnup Kristus, mii Hiärá, tiet.

12. Oskotubdâstâs

Oskotubdâstâs ciälkkoo oovtâ jienân.

S Mun oskom Imelân,
Iäčán, Puohváldálâžân,
alme já eennâm Sivnedeijei,

já Jeesusân Kristusân,
Immeel áinoo Aalgan, mii Hiärán,

kote šohânij Pase Jiegâst,
 šoodâi nieidâ Máárjást,
 kierdâi Pontius Pilatus ääigi,
 riistânnävleju, jaamij já hävdiui,
 lavkkij vuálus tuonâ vâldikoodán,
 pajanij kuálmád peeivi jâmmei kooskâst,
 lavkkij pajas olmijd,
 čokkáá Immeel, Eeji, Puohváldálii uálgispeln
 já kalga tobbeen puáttid tuommid elleid já jâmmeid,

 já Pase Jiegân,
 pase, ohtsii servikode,
 poosij ohtâvuodâ,
 sudoi addâgâsadelem,
 rummâš pajaspajanem
 já nuvâhannáá eellim.

P Taan ooskon já puohâi toi lopádâsâi oomâstmân kästip taan párnáá kulmâohtâsii Immeel noomân.

13. Kaastâ

Pappâ kuulgât čäâsi párnáá uáiván kulmii já ciälkká:

NN (ovdânoomah), *mun káástám tuu Eeji já Alge já
 Pase Jiegâ noomân.*

Pappâ piäjä kiedâs párnáá uáivi oolâ. Sun puáhtá táttuđ vanhimiđ já faddâriđ porgâđ siämmáánáál.

P Hiärrám Jeesus Kristus ármu já Immeel rähisvuotâ já Pase Jiegâ uásálâšvuotâ liävus tuin.

S Amen.

Pappâ váldá kaastâpihtâsist kiddâ já ciälkká:

Apostol Paaval iätä: ”Puohah tij, kiäh lepped Kristusân kastum, lepped kárvuttâm Kristus paijaalsâd.” (Gal. 3: 27)

Jis kiävttoo kaastâkiintâl, te pappâ cokit tom álttár teikâ kaastâpeevdi kinttâlist teikâ kirho pessijâškinttâlist, keigee tom vanhimáid já ciälkká:

Jeesus ciälkká: ”Mun lam maailm čuovâ. Tot, kote čuávvu muu, ij jode sevñâdâsâst, mut sust lii cellim čuovâ.” (Joh. 8: 12)

Pappâ váldá párnáá askasis já ciälkká:

Pase kaastâst lep váldám NN Kristus kirho já X servikode jesânin. Labdep suu já suu pääihi rähisvuotâsân já ovdârukosijdân. Jeesus iätä: ”Kote muu noomâst váldá kuvlâsis taam párnáá, tot váldá kuvlâsis muu.” (Mark. 9: 37)

Pappâ addel párnáá vanhimáid teikâ faddârân.

14. Salmâ

Saalmâ saajeest puáhtá lede eres hiäivulâš muusik.

15. Ohtâsâš ovdârukkoos

Rukkoos puáhtá rähtiđ meiddei rijjâht. Tom puáhtá valmâštállâđ oovtâst kaastâtoimättâsân uásálisteigijn.

P/O Ruhâdâllup.

1. Puohváldálâš Immeel, rähis almalâš Eeči. Mij kijttep tuu tast, et anah vyeimist já sivnedah kirhood. Kijttep meiddei tast, et lah váldám NN jieijâd ohtâvuotân, adelâm sunjin uddâsistšoddâm áarmu já ráhtám suu avalii cellim árbálâžžân. Mij ruhâdâllâp tuu: varjâl suu já adde suu šoddâđ vijsesvuodâst,

avveest já áármust. Mij kijttep tuu pyerivuodâst, maid lah čáittám suu vanhimáid. Adde sijjân ovdâsvástádâstobdo, ibárdâs já vyeimi. Iššeed meiddei faddârijd rähistid já coggâd NN. Iššeed mii puohâid eellid rievtnisnáál já peessâd ohtii tuu kuuvl kirkesvuotân. Algaad Jeesus Kristus, mii Hiärá peht.

2. Immeel, Puohváldálâš Eeči, mij kijttep tuu NN:st, kiäm lah adelâm NN:n já NN:n. Alestep tuu, et lah váldám suu pase kaastâst jieijâd uámmín, servikoddád jesânin já avalii eellim árbálâžžân. Sivned NN tääl já suu eellim puoh peeivijn. Vuolgât pase engâlijdâd varjâlid suu vaarâin. Iššeed eeni já eeji, äijih já ááhu já faddârijd rähistid já laidid suu táatud miel. Tipšo suu sanijnâd já ármuinâd servikoddád ohtâvuodâst. Varjâl suu oskoost nuuvt, amas sun kuáassin tust luoppâd, mut pesâččij ohtii tuu kuuvl kirkesvuotân. Kuulâ rukosân Algaad Jeesus Kristus tiet.

3. Puohváldálâš, avalâš Immeel. Tun lah eellim käldee. Mij kijttep tuu pyerivuodâst, maid lah čáittám taan perrui. Adde iánán já iäčán vuoimijd pajassoddâdempaargon. Kijtto tast, et lah kaastâst váldám NN jieijâd uámmín. Ruhâdállâp tuu: Oro suu alda já adde áármud já rähisvuodâd sunjin torvon. Suoijâl já nanosmit suu jyehi peeivi. Sivned taan perruu jesânijd. Máttát sii tubdâd tuu almalâš Eeččin já nuávdittid eellimstis sáánád ravvuid. Iššeed sii tuárjud kyeimi kyeimis já siäiluttid ohtâvuodâ koskânis. Sivned meiddei ááhu já äijih já faddârijd, ko sij pargeh párnáá pyere oovdân. Adde mijjân puohháid taan eellim nuuhâm maņa avalii eellim almalii päähist. Kuulâ rukosân Hiärrám Jeesus Kristus tiet.

4.

P Rähis almalâš Iäččám. Kijttep tuu tast, et lah váldám NN jieijâd pärninâd, servikoddád jesânin já avalii eellim árbá-lâžžân. Oro ain suu alda já adde áármud já rähisvuodâd sunjin torvon.

Eeči teikâ enni

Kijttep tuu párnáástân. Adde munnui vaanhimkuáhtás rähisvuodâ já vijsesvuodâ, nuuvt et mátáččáim šoddâdid suu tááttud miel. Ane sust huolâ ubâ eellim ääigi. Adde páikkásân addâgâsadeleijee já ruokâsmittee mielâ. Iššeed munnuu vädisvuodâin nuuvt, et iäláččáim alda kyeimi kuáimán já tuu.

Kiinii faddârijn

Iššeed mii faddârijd / munnuu faadârkuáhtás hoittád taam pargo, nuuvt et ustevvuottân taan páárnázžân lasaničij já nanosmičij. Máttát mii/munnuu orrood párnáá caggen meiddei ristâlâš šoddâdmist já oovtâst uuccâd tuu iše.

Kiinii oobijn já viiljâin

Kijtto taan uábbáástân/viljiistân. Kijtto tast, et uážžup / uážžoon šoddâd oovtâst. Iššeed mii/munnuu pissod ain aldasâžžân kyeimi kuáimásân.

Kiinii äijihijn já ááhuin

Kiijtám tuu taan ákkuvist/ááijuvist. Kijtto, et uážžup sust uáinid sivnedempargood immâšijd. Varjâl suu puoh peeivijn. Adde mii tubdâd oovtâst ilo, aldavuodâ já kieresvuodâ. Oro mii torvon.

P Almalâš Eeči. Kijtto, et kuulah rukosijdân. Kyedđip taam párnáá já jieččân tuu haaldun. Kuulâ mii Algaad Jeesus Kristus, mii Hiärá peht.

5.

Pyeccee párnáá kástim ohtâvuodâst

Puohváldálâš Immeel. Mij kijttep tuu tast, et lah váldám taam párnáá kaastâ liiton, mast ármud já rähisvuottâd hoittáv suu. Tun uáináh vanhij huolâ já palo, ko puácuvuotâ já maangah tubdâmettum ääših kyeskih sunnuu párnáá elimân. Mij ruhâdállâp: Oro atâštâsâst alda sunnuu. Adde sunnui vuoimijd já ruokâsmit sunnuu lyettid toos, et párnáá eellim lii tuu tiädust já kiedâin. Vuolgât pase engâlijdâd suu torvon. Iššeed vanhij, oobijd já viiljâid, ááhuid já äjihijid já faddârijid pääccid iäčálâš suájásâd. Mij kijttep tuu jyehi peeivist, mon mijjân adelah. Liävus peivijdân meeri mii ihenis, iššeed mii Pestee áármun tuurvâstmáin peessâd ohtii almalii pááikán. Taam áánnup Algaad Jeesus Kristus noomâst.

6.

(Uđđâ) pääihi sivneddijn

Pase Immeel. Mij kijttep tuu skenjkâinâd já mieldiorroomstâd eellim puoh puudâin. Ruhâdállâp onne NN:n peeleast, kote lii lobdum kaastâst servikoddâd ohtâvuotân. Sivned suu puoh suu eellim peeivijn. Vuolgât pase engâlijdâd varjâlid suu. Adde vanhíaid já faddâráid vyeimi já vijsesvuodâ sii pajasšoddâdempargoost. Tuárju mii puohâid ármuinâd já laidii mii viijmâg tuu kuuvl almalii pááikán.

Onne kijttep tuu meiddei taan pääihist. Sivned puohâid, kiäh ääsih já kolliistelleh tääbbin. Iššeed perruujesânijid rähistid já palvâlid kyeimi kyeimis. Sivned taan pääihi mieldiorromijnâd, tun kuulmâohtâsâš Immeel, Eeči, Alge já Pase Jieggâ (+).

S Aamen.

16. Mii Eeči

Hiärá rukkoos ciälkkoo oovtâ jienân.

S Mii Eeči, kote lah oolmijn.

Pasottum liävus tuu nommâ.

Puáduš tuu vâldikodde.

Šados tuu táttu meid eennâm alne nuuvtko almeest.

Adde mijjân onnáá peeivi mii jyehipiäiválii leeibi.

Já adde mijjân mii suddoid addâgâs,

nuuvtko mij–uv addâgâs adelep toid,

kiäh láá mii vuástá rikkom.

Já ele joođeet mii kivsádâsân,

mut peesti mii paast.

Tastko tust lii vâldikodde já vyeimi já kunnee nuvâhännáá.

Aamen.

IV Lopättäs

---

17. Sivnádâs

P Hiärrá sivnedus tii já varjâlus tii.

Hiärrá čuovvâduš muáđuidis tijjân

já liävus tijjân ármulâš.

Hiärrá jurgâlus muáđuidis tii piälán

já adelus tijjân ráávhu.

Eeji já + Alge já Pase Jiegâ noomân.

S Aamen.

18. Salmâ

Saalmâ maŋa pappâ addel kaastâ- já faadârtuodâštusâid já koččo mieldiorroid immeelpalvâlusân, kost ruhâdâlloo kastum párnáá sehe suu vanhimij já faddârij peeleeest.